

**РЕВИДИРАНИ ПРАШАЊА И ОДГОВОРИ ЗА ПРИМЕНАТА НА РЕГУЛАТИВАТА ЗА
УПРАВУВАЊЕ СО КРЕДИТНИОТ РИЗИК**
**објавени во периодот на примената на Одлуката за управување со кредитниот
ризик („Службен весник на Република Македонија“ бр. 17/18, 31/09, 91/11,
127/12 и 72/13)**

Регулативата за управување со кредитниот ризик ги опфаќа Одлуката за управување со кредитниот ризик („Службен весник на Република Македонија“ бр. 50/13 и 157/13) и Упатството за спроведување на Одлуката за управување со кредитниот ризик („Службен весник на Република Македонија“ бр. 149/13).

1. Прашање:

Како треба да се класифицира изложеноста на кредитен ризик кон резидент нефинансиско правно лице - подружница на странско матично лице, коешто нема побарувања врз основа на финансиски кредит од лице коешто ги исполнува условите од точката 7 потточка 7.3 алинеи 6 и 7 од Одлуката, но друга подружница на истото странско матично лице има побарувања врз основа на финансиски кредит од лице со несоодветен кредитен рејтинг?

Одговор:

Банката ја класифицира изложеноста на кредитен ризик кон клиент - подружница на странско матично лице, коешто нема директни побарувања врз основа на финансиски кредит од лице со несоодветен рејтинг, во соодветната категорија на ризик, согласно со одредбите од главата II од Одлуката. При оценката на кредитната способност на клиентот се зема предвид и другата подружница на истото странско матично лице, од аспект на оценката на можните влијанија на таа подружница (поврзано лице) врз кредитната способност на клиентот.

Појаснување: терминот „подружница“ е употребен во контекст на дефиницијата дадена во членот 2 став 1 точка 16 од Законот за банките („Службен весник на Република Македонија“ бр. 67/07, 90/09, 67/10 и 26/13), според која *„Подружница е правно лице кое е контролирано од друго правно лице (матично лице)“*.

2. Прашање:

Дали одобрените рамковни кредити, чиешто користење банката може да го одобрува согласно со своите расположливи средства и да го отповика во случај на влошена финансиска состојба на клиентот и неисполнување на други обврски од договорот, треба да се пријавуваат во Извештајот за класификацијата на изложеноста на кредитен ризик (образец КА) и за нив да се издвојува посебна резерва?

Одговор:

Во точката 2 потточка 2.2 став 1 алинеја 2 од Одлуката се дефинирани вонбилансните позиции коишто претставуваат изложеност на кредитен ризик и коишто банката треба соодветно да ги вклучи во Извештајот за класификацијата на изложеноста

на кредитен ризик (образец КА), согласно со Упатството. Доколку рамковните кредити се отповикливи и не ја изложуваат банката на кредитен ризик, тие не треба да се вклучат во образецот КА.

3. Прашање:

Дали при утврдувањето на сегашната вредност на идните парични текови на побарувањето, коешто е обезбедено со првокласен инструмент за обезбедување (паричен депозит), се дисконтира износот на депозитот, зголемен за соодветната камата?

Одговор:

Доколку е исполнет критериумот од точката 7 потточка 7.1. алинеја 2 од Одлуката, банката не треба да врши утврдување на сегашната вредност на идните парични текови, односно исправката на вредноста/посебната резерва за изложеностите обезбедени со првокласни инструменти е 0%, согласно со точката 15 став 4 од Одлуката. Доколку изложеноста е класифицирана во категориите на ризик „Г“ или „Д“ и банката очекува делумна или целосна наплата на оваа изложеност со активирање на обезбедувањето (паричниот депозит), при утврдувањето на сегашната вредност на очекуваните идни парични текови, банката може да го земе предвид и износот на паричниот депозит зголемен за каматата, согласно со одредбите пропишани во точка 11 од Одлуката.

4. Прашање:

Дали при преносот на побарувањето од сметките за редовни на сметките за сомнителни и спорни побарувања, банката е должна да изврши целосна исправка на вредноста само на пресметаната камата на нефункционалните побарувања, согласно со точката 9 став 2 од Одлуката или истото барање се однесува и на побарувањето врз основа на провизија? Во кои случаи ќе се користат сметките за сомнителни и спорни побарувања врз основа на провизии и надоместоци (сметка 16x90) и исправка на вредноста на сомнителните и спорни провизии (сметка 16x99)?

Одговор:

Во случај кога се исполнети условите едно побарување да го добие статусот на нефункционално побарување, банката треба целото побарување (главница, камата, други некаматни приходи) да го прекнижи на соодветните сметки за сомнителни и спорни побарувања. Притоа, банката е должна да изврши целосна исправка на вредноста само на побарувањата врз основа на камата. Во моментот кога другите некаматни приходи, односно пресметаните провизии и надоместоци го добиваат статусот на нефункционални побарувања, банката е должна само да ги прекнижи овие побарувања на соодветните сметки за сомнителни и спорни побарувања врз основа на провизии и надомести (сметките 16x90). Банката ќе го евидентира дополнителното издвојување или ослободувањето на исправката на вредноста на побарувањата врз основа на провизии и надомести (без разлика дали побарувањата имаат статус на редовни побарувања или статус на нефункционални побарувања) на сметката 6412 - „Исправка на вредноста (Загуби поради оштетување) на побарувањата од провизии и надомести“, со истовремено

книжење на сметката 16x99 – „Исправка на вредноста на сомнителните и спорните побарувања“.

5. Прашање:

Дали е можно за еден клиент што има изложености според различни основи да се изврши класификација на поединечните изложености во различни категории на ризик (на пример – кредитната изложеност врз основа на кредитна картичка да биде класифицирана во категоријата на ризик „В“, а другите кредитни изложености да бидат класифицирани во категоријата на ризик „Б“)? Дали може побарувањето врз основа на кредит да е евидентирано на сметките за редовни побарувања, а побарувањето врз основа на кредитна картичка на сметките за нефункционални побарувања, во случај кога еден клиент има изложеност според различни основи?

Одговор:

Кредитните изложености кон клиентот може да бидат класифицирани во различни категории ризик, што подразбира и побарувањата врз основа на различни кредитни производи од еден клиент да може да бидат евидентирани како редовни или како нефункционални побарувања. Притоа, банката треба да ги има предвид одредбите од точката 6 од Одлуката за елементите за класификацијата на изложеностите, одредбите од точката 7 од Одлуката за критериумите за класификација на кредитната изложеност во соодветните категории на ризик, како и одредбите од точката 10 став 3 од Одлуката за примена на ист процент на исправка на вредноста/поседна резерва за сите делови (билансни и вонбилансни) на изложеноста.

6. Прашање:

Кои се вложувањата во сопственички хартии од вредност за кои е направен исклучокот во точката 3 став 4 алинеја 1 од Одлуката?

Одговор:

Вложувањата во сопственички хартии од вредност за коишто банката е должна да врши класификација и да утврдува исправка на вредноста единствено на поединечна основа се сите сопственички хартии од вредност што претставуваат изложеност на кредитен ризик, односно коишто не влегуваат во групата билансни позиции дефинирани во точката 2 потточка 2.2 став 2 алинеја 2 од Одлуката.